

Декларация на Четиридесет и първото Народно събрание на Република България по повод 70-годишнината от спасяването на българските евреи и почитане паметта на жертвите на Холокоста

**ДЕКЛАРАЦИЯ
на Четиридесет и първото Народно събрание на Република България по повод 70-годишнината от спасяването на българските евреи и почитане паметта на жертвите на Холокоста**

Ние, народните представители от Четиридесет и първото Народно събрание на Република България, отбелязваме днес 70-годишнината от спасяването на българските евреи и отдаваме своята почит към жертвите на Холокоста.

Историческата дистанция ни дава възможност да оценим събитията от българската история в тяхната пълнота и многостранност. Убедени сме, че само такъв подход и позиция може да спре спекулациите и невярното представяне на българската история и да отдаде дължимото на приноса на българското общество и държава към съвременната история на човечеството и неговите ценности. Затова определяме спасяването на българските евреи през 1943 г. като забележително събитие, показващо човечността и толерантността на българския народ, както и волята му за справедливост.

Успоредно с това оценяваме като недопустимо приемането на закони, които ограничават гражданските права и създават условия за преследване, за икономически и политически репресии. Затова изразяваме своята почит към тези 43-ма български депутати, начело със заместник-председателя на Народното събрание господин Димитър Пешев, които в условията на война и под заплаха за личната си сигурност и политическа съдба застават открито срещу натиска за депортирането на българските евреи.

Въпреки про-нацистката политика на правителството на Богдан Филев и провежданата политика на геноцид в Европа, България дава благороден пример за успешно противопоставяне на опитите за унищожение на евреите. Благодарение усилията на народни представители от 25-ото Народно събрание, категоричната позиция на Българската православна църква, на активността на обществени личности и интелектуалци, на български дипломати, на професионални организации, на представители от официалната и антихитлеристка съпротива, на обикновени граждани, на поведението на еврейската общност, която приемала България за свое отечество, държавният глава Цар Борис III се съобразява с обществения натиск и отказва депортирането на повече от 48 хил. евреи – български граждани, към лагерите на смъртта.

Оценявайки обективно историческите събития, днес не може да се оспорва фактът, че 11 хил. 343 евреи са депортирани от Северна Гърция и Кралство Югославия, които тогава са под германска юрисдикция. Като осъждаме този престъпен акт, предприет от хитлеристкото командване, изразяваме съжаление, че не е било във възможностите на местната българска администрация да го спре. Въпреки това опити за спасяване са правени от български граждани, от общественици и духовни лица. Народният представител Петко Стайнов внася предложение за промяна в Наредбата за българското гражданство, с която се опитва да спаси обречените на депортиране евреи, като им се даде автоматично българско гражданство.

Български дипломати издават визи за Палестина на евреи от европейски страни, които не са български граждани, и по този начин спасяват още няколко хиляди души.

През юли 1944 г. правителството на Иван Багрянов възстановява конфискувано имущество на български евреи, а през октомври същата година с първия си акт правителството на Кимон Георгиев предлага и регентите одобряват окончателната отмяна на всички антисемитски закони в страната.

Днес ние дълбоко скърбим за всички жертви на Холокоста, за всеки един от депортираните евреи в окупираните от Хитлер територии и изразяваме дълбоката си почит към тяхната памет. Призоваваме трагичната им съдба да не се използва за политически спекулации с днешна дата.

Като народни представители от Четиридесет и първото Народно събрание решително осъждаме всички прояви на ксенофобия, антисемитизъм, религиозна и етническа нетърпимост и се присъединяваме към световната съпротива срещу тях.

Българското общество, и най-вече младото поколение, са в правото си да се гордеят със спасяването на българските евреи. То е послание към съвременното общество за търпимост, доброжелателство и човеколюбие между хората с различен етнос, религия и култура.

Спазването на човешките права и тяхното гарантиране е задължително условие за мир и напредък и не подлежи на политически компромис.

Декларацията е приета от 41-ото Народно събрание на 8 март 2013 г. и е подпечатана с официалния печат на Народното събрание.

Председател на Народното събрание: **Цецка Цачева**